

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 „ — „
Negyed évre 1 „ 50 „
Egyes szám ára 6 „
Külföldre egy évre 8 „ — „

Ezen lap megjelenik
hetenkint kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:

minden egy hasábos garmond
sorért, vagy annak térfogatáért
1 kr., minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyitlér“ rovathoz
közlendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltenek.

SZERKESZTŐSÉG:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SOMLYÓN:

Móricz Gyula szerkesztő lakásán.

KIADÓ-HIVATAL:

KÉZDI-VÁSÁRHELYT:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

CSIK-SZEREDÁN:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

A lap tartalmát illető közlemények a szerkesztőségben, az előfizetések, hirdetések, nyitléri cikkek, stb. a kiadóhivatalokban fogadtatnak el.

A magyar faj fennmaradása és jövője.

II.

A magyar fajnak ma, úgy szólva, vissza kell foglalnia a mintegy újból meg kell hódítania hazáját.

Ezt önjerejéből kell visszaszereznie, vagy ha így nem lehetne, a törvényhozás kellene hogy segítségére jöjjön. Segítségére lenne pedig a törvényhozás a magyar fajnak az elhagyott pozíció visszaszerzésében azáltal, ha minél hamarabb az agrár viszonyok rendezéséhez fogna s azt a magyar nemzet szellemének és a viszonyoknak megfelelően, a jövő biztosítására való tekintettel megoldaná. De itt sem lehetne megállapodni; kellene még a nagy Széchenyihez hasonló fenkölt lelkű, mély belátású és lángbuzgalmu hazafi, vagy ha tán jelenleg ily kimagasló szellemoszlopunk hiányában volnánk, alakuljon a nemzet színe-javából egy hazafias szövetség, mely a legbiztosabb és törvényszerű alapon: Isten, a király és a drága hon szent szeretetéből indulva ki, minden — nemzeti dicsőségünkkel megfő — esz-közt felhasználva, buzditáná és lelkesíténé fajunkat, hogy minden tért betölteni, mindenütt fölényre jutni szent és hazafiai kötelességének tartsa. Ezen szövetséget egyik főbb törekvése lenne kiáltékp buzditólag oda hatni, hogy azok, kik valóban hivatva vannak s képességgel bírnak, vállaljanak képviselői mandátumot, lépjenek a nemzeti munkásság küzdőhomokjára, izzadjanak, tegyenek a

magyar faj és haza jólléte és jövője biztosítására.

Azon főrendűek pedig, kik szavazattal bírnak, kibontakozva eddigi közönyükből, fellelkesülve a nagy ősök által kivívott eredményeken, a multak dicsőségén: vegyenek mindenkor részt az országos tanácskozásokban.

De ama szövetséget buzditólag oda is törekednék hatni, hogy azon hazafiak, kiknek földbirtokaik és ingatlanaik vannak, azoktól semmiféle körülmények között meg ne váljanak, hanem még többet és többet szerezni iparkodjanak; hogy ifjaink — főképp a nemes ifjak — a katonai pályától, mely oly szép, oly dicső babérokat ígér, ne kerüljék, hanem vetélkedve keressék azt az osztrákok és csehek példájára, kiknek magas családjai már hatalmi tekintetéből is mindig nagy mennyiséget szolgáltatnak a hadsereg törzstiszti és tábornoki karának. Oda is hatna ama szövetség, hogy a a haza reményei a fényes követségi hivatalokra minél többen képeznék kimagukat; hogy az egyházat és jogait, melyek nemzetünket az európai művelt nemzetek sorába emelték, mindenki tiszteletben tartván, a papi tisztas pályát választásától a főnri családok sarjai se idegenkedjenek.

A mi a pénzületeket és bankokat illeti, azt hisszük, hogy az ezeztől való tartózkodást az okozza, hogy a magyarok az azokhoz megkívántatott vagyonnal nem rendelkeznek se miatt kell azoktól távol maradniok.

A hivatalnoki, ügyvédi, bírói, orvosi, tanári stb. pályák elég keresettek.

Az ipari és kereskedelmi pályákat illetőleg azonban idegenkedéssel találkozzunk; jobbnévű és czimeres család-jaink fiait tartózkodnak e pályáktól, s ez megbocsáthatlan hiba, mert korunkban a munka nem szégyen még a nagyobb családok sarjainak kezeiben sem, sőt éppen a munka az, mely felemel és meg-nemesít. Angolországban még a lordok is gyárakkal és kereskedésekkel bírnak. Manapság azt tapasztaljuk, hogy az iparosok és kereskedők nemesek tisztesség-sen élnek, hanem bámulatosan emelkednek, sőt minden kényelmet éppen úgy s néha még nagyobb mértékben megszereznek, mint a legnagyobb aristokraták. Nem gondolhatni tehát, hogy miért válnék szegényekre a magyar nemeseknek is az iparral és kereskedelemmel való foglalkozás?

A történelem tanúsága szerint a kor kiválmait fel nem ismerő s a viszonyokhoz nem alkalmazkodó aristokratia kivész és elpusztul; ellenben a korát és nemzete viszonyait megértő, előre törekvő, munkás nemesség fenn tudja tartani magát és nemzetét, képes annak felvirágzását előmozdítani és jövőjét biztosítani.

Még egyszer hangsúlyozzuk tehát: „Foglalj tért, oh magyar! munkára és versenyre kelj a hazai és közélet minden ágában!”

Hiszünk és reméljük, hogy akadnak e nemzetben oly jeles és böles hazafiak,

kik felfogva ezen eszme nagy hordere-jét, habár áldozattal is, melegen felkarol-ják és ápolják azt s annak megtestesíté-sére mindeut megtesznek.

—s—s.

A hivatalos lap a következő királyi kéz-iratot közli: Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére a vallás- és tanulmányi alapi felügyelő és ellenőrző időleges bizottság működési tartamát f. évi november hó 1-étől számítható két évre meghosszabbítom és ezen bizottság elnökének, társelnökének, előadóinak s összes tagjainak megbízatását ugyanazon időre kiterjesztem. Kelt Gödöl-lön, 1884. évi okt. hó 27-én. Ferencz József s. k. Trefort Ágoston s. k.

Fejérváry Géza bárónak honvédelmi miniszterre történt kinevezetésével üresedésbe jött államtitkári állásra — mint a Bud. Corr. írja — Gromon Dezső neveztetett ki.

A delegációk — a „P. N.“ megbízható értesülése szerint — folyó hó 15-ére, de leg-később 17—18-ra befejezik működésüket.

Az ipartörvény végrehajtása. Az új ipar-törvény végrehajtása tárgyában a kereske-delmi miniszter a következőrendeletet intézte a közigazgatási bizottságokhoz: „Az 1884. XVII. törvényozikkbe iktatott új ipartörvény folyó évi okt. hó 1-én hatályba lépven, ezen törvény 166. §-a értelmében iparügyeknek harmadfoku ellátása ezentul hatáskörömbe esik, s ezáltal az 1878. évi május hó 14-én 9027. sz. a. hivatalbeli elődóm által kiadott azon rendelet, melynél fogva iparügyeknek harmad fokban való felülvizsgálata a köz-igazgatási bizottságokra ruházottat, hatá-

A „Székelyföld“ tárczája.

A kettős csillagok.

(V-ik séta a világok kertjében).

A hol két fényesebb csillag egymás-hoz szoros közelben áll, és az egyik a másik körül a nehézkedési törvény szerint kör-futását végzi, míg közös súlypontjuk a világ-rendszer középpontja körül mozog, az ily csillagpár kettős csillag nevet visel. S ebben nincs semmi különös, hasonló viszonyokat a mi bolygórendszerünkben is találunk. Legközelebbi példát a föld és a hold, e két összetartozó test szolgáltat, melyeknek közös súlypontja elliptikus pályában vándorol 1 év alatt a nap körül. Az ég mechanikájá-nak törvénye szerint ugyanis, egy ilyen ösz-szetartozó pár közös súlyponttal bír, mely körül mindkét test bizonyos idő alatt kör-alaku mozgást végez. A közös súlypont helyét a tömegek viszonylagos sulya határozza meg, oly módon, hogy mennél nagyobb az egyiknek sulya a másikénál, annál köze-lebb esik hozzá a közös súlypont. Minthogy a föld a hold sulyát 85-ször mulja felül, ezért közös súlypontjuk a föld központjától csak 600 métföldnyire esik, azaz oly helyre, mely a felületen belül magában a földtest-ben fekszik. Ezen közös súlypont körül egy

a föld, mint a hold középpontja kör-alaku utat végez minden 27-32 nap alatt egyszer, az előbbi természetesen csak a csillagászok által észrevehetőleg, tévén az ő kis ellipsi-sének kerülete csak 3768 mf-det. Jupiter, Saturnus és Uránusnál éppen ilyen rendsze-reket találunk, hol több test hasonló felté-lek alá van vetve. Nevezetes a dologban csak az, hogy megszoktuk csupán csak a bolygókat egy nappal egy rendszerben egyesülve látni, míg itt nap mozog nap körül.

Mielőtt Herschel észleletei ezt tényleg ki nem mutatták, tökéletes tájéko-zatlanság uralkodott ezen kettős napoknak egymáshoz viszonya felett. A nagyhirű Lam-bert, kit a mult század legkövetke-zetesebb gondolkodói közé méltán soroznak, 1761-ben határozottan az ellen nyilatkozott, hogy két közeli csillag között fizikai ösz-szeköttetés létezhessen. Fusz Miklós, pétervári akadémikus, a kérdés felett ilykép nyilatkozott: „Mire való volna fénylő tes-teknek ezen egymás körüli mozgása? Nálunk a nap az egyedüli mozgató erő s egy-szersmind az egyedüli forrás, melyből az összes bolygók holdjaikkal együtt fényt és meleget merítenek, hol a nagyságban és fényben kiválóbbak a kisebbek felett ural-kodnának. Szomszédjaik s mozgásaik cél-

talának és fényugaraik hasztalanok volná-nak, mert világossággal látnának el oly tes-teket, melyek azzal úgy is bírnak. Ha a dara-bantok fénylő testek, mi célja van mozgá-suknak?“ Epen így Hell Miksa, Boi-ron, Lalande s a mult századbeli csilla-gászok csaknem mindnyájan, nem tudtak meggyőződni Herschel felfedezésének alaposságáról. Meg voltak szokva a sötét testeket mozgónak, a fénylőket ellenben nyugvó központoknak tekinteni. Holott nincs ellenmondás abban, hogy a központi test sötét, a körüle szaladó pedig fénylő csil-lag legyen. Ki fog derülni, ha talán századok mulva is, mondja Maedler, hogy az összes csillagzatok tömegösszege sokkal nagyobb, mint a fénylő testek száma, a naptömegét egységnek véve. Ezért vagy az állócsillagok átlag sokkal nagyobbak a napnál (mi az ed-digi tapasztalatok szerint nem valószínű), vagy kénytelenek vagyunk jelentékeny szá-mu és nagyságu elszórt sötét tömegeket föl-tételezni ama térségekben.

Azon tény, hogy számtalan látható csillag van, nem bizonyít semmit más szá-m-talan láthatatlan létezésé ellen. Alig lehet kételkedni benne, hogy ama Tycho-féle híres csillag is, mely 1572. nov. 11-én a Cassiopeja nevű csillagképletben a Venussal vetélkedő fényben egyszerre fellobbant, s

világító erejének folytonos csökkenése mel-lé, 17 hónap mulva eltűnt és azóta többé fölfedezhető nem volt, láthatatlanul ma is ne létezzék.

Igen érdekes a sötét égi testek szá-mazása, a mint azt Zöllner magyarázza. Nem egyéb az, mint modern tudományos rendszerbe foglalása ama híres ködömlé-tnek, melyet Kant, a königsbergi nagy bölcész, már 20 évvel Herschel és La-pla-ce előtt éles észszel kifejtett volt. Két főtételen nyugszik az egész elmélet: I. Az anyag, miből az összes égi testek képződtek, kezdetben gázalaku állapotban volt elter-jedve a mindenségben. II. Ezen gáz- vagy ködtömeg rendkívül magas hőmérsékkel bírt.

A lassankénti sűrűsödés és kihülés folytán, mondja Zöllner, minden egyes égi testnél a következő öt fejlődési stádium állott be:

1. Az izzó gázalaku állapot stádiuma, mint ezt a szinképelemzés a planetarius ködöknél felismerhetővé teszi.
2. A hevenyfolyó állapot stádiuma; vagyis azon állapot, melyben a legtöbb álló-csillag létezik.
3. A salakképződés stádiuma, melyben további kihülés által szilárd, fénytelen fel-szín képződik. Erre nézve Zöllner pél-daként a napfoltokat hozza fel, de ez, ez idő

lyát veszítette. A bizottság ezen működése tehát említett napon megszűnő, felülvizsgálati hatáskörét ezúttal azon ügyekre nézve is megszüntetem, melyek a régebbi ipartörvény (1872. VIII. t.-cz.) hatálya alatt tétettek folyamatba és harmadfoku elintézés végett a bizottsághoz lettek felterjesztve. — Ezen ügyeknek kezelése iránt a következőket rendelem: 1. Azon ügyek, a melyek az alsó foku hatóság által III-ad foku elintézés végett már felterjesztve lettek, de a bizottság által jelen rendeletem vétele napjáig elintézését még nem nyertek, illetékes további eljárás végett haladéktalanul hozzám terjesztendők fel. 2. Hasonlóan haladéktalanul hozzám terjesztendők azon ügyek is, a melyek iránt a bizottság esetleg folyó évi szeptember hó 30-ka után érdemileg vagy egyéb módon határozott ugyan már, de ezen határozat a felekkel leendő közlés céljából még ki nem adatott. Ezen határozatok tehát a felekkel már nem lesznek közölhetők. 3. Azon felfolyamodási kérvények, melyek a felek által közvetlenül nyújtattak vagy nyújtatnának be a bizottságnál, felszerelés végett azonnal az alsóbbfoku iparhatósághoz juttatandók, azon utasítás mellett, hogy a felszerelt tárgyiratok a bizottság mellőzésével hozzám terjesztendők fel.

Zabolától Berlinig.

(Csekme Ferencz ref. papjelölt uti naplója).

III.

(Bécs. Nyelvünk kezd a szolgálatot felmondani. A Ringe. K. k. Schlosse. Belvedere: A fogadalmi templom. Stefánsdom. Sakuntala. A híres Prater. Rotunde. Apurium. Löverseny. Akadémia. B. Idene. Künste. Makart temetése. Hofopertheater. Eleven étlap. Királyi kincstár. Császári sirbó tok.)

A Baedeker utasítása szerint Bécsben az átutazóknak legajánlatosabb a „Wieden“ kerületben megszállni, mert az egyfelől központ, másfelől közel van az államvaspályaudvarhoz.

Olyaténképpen cselekedtünk mi is. A bécsi stáció nagyobb lehet talán, mint a pesti, de szépségre meg sem közelíti. Valami zsidó-magyar orvosnővendékek utaztak velünk együtt Bécsig; azok szivesek voltak megmutatni a — tanórkaput.

Mintán letelepedhettünk, nagy bajja természetesen, mert mi ekkora vénségünkig „nimet“ nyelven szállást nem fogadtunk soha, — Schillert forgatgattuk, de hát ő nem praescribált, hogyan kell szállást abonálni, — mintán megtelepedtünk, — mondom — utcazáni indultunk, hogy lássuk a — medvét.

Mi ugyan soha többet itt nem jártunk, hanem azért a mappa segítségével mindenütt olyan pompásan eligazodtunk, mintha csak „itt születünk volna ezen a tájon“.

Mintán Bécs alaprajzával tisztában

szerint még igen sok oldalról kétségbe vont hypothezis, mint III-ik sétánkban már láttuk.

4. Az eruptiók (kitörések) stádiuma avagy erőszakos szétbontása a már meghűlt sötét felszínnek a hévtömeg által, mi mellett mulólag intensív világítás mutatkozik.

5. A tökéletes meghülés stádiuma, mit az égi test halálának is nevezhetni. Az ötödik stádium bekövetkeztével az állócsillag eltűnik a szem elől örökre.

Már a múlt század vége felé felmerült az eszme, hogy a világűrben, a világító állócsillagokon kívül, még láthatatlan, azaz sötét tömegeknek is kell létezni. Többen észleltek is néhány csillagnál olyan mozgásokat, melyeket azok kis körben tesznek, s néhány évtized alatt bevégeznek, miből arra következtettek, hogy közelükben egy, távcsövekkel nem látható, de az illető csillaggal physikai viszonyban álló tömegnek kell léteznie. Így Schubert és Peirce az Orion a) jegyű, a Hydra a) jegyű és kiváltképen a Szűz, Spica nevű csillagára nézve úgy vélték, hogy ezeknél ilyenmő mozgások mutatkoznának, s tettek is erre vonatkozó számításokat, de Auwers mindemez észleleteket beigazolhatóknak nem találta.

Kiváló érdekléssel bir e tekintetben Sirius és Prayon, ezen elsőrendű két szép

voltunk, — betanultuk, még pedig practice, t. i. begyalogoltuk — és így a netaláni elvezéstől biztosítva voltunk: látni akartunk. Nagyobb biztonság kedvéért különben ajánlottam kollegámnak: kössünk cseppettyűt egymásra. Leszavazott.

Lássunk! De hát merre? Menjünk csak.

A Belvederehez vezetett — nem a sors, nem a szerencse, sem mi egymást, hanem: az út.

Magyarul megkérdeztük, hogy mennyi a belépti díj s megmondták „nimetül“, hogy — semmi. Pompás! — gondolok. Annál olcsóbb nem lehet.

A „Gemeinde-Galerie“ épülete, az u. n. Belvedere, egyike Bécs legszebb nevezetességeinek. Három emeleten vannak elhelyezve a festmények, iskolák szerint. Az első soron két iskola festményei foglalják el a szobákat, u. n. az itáliai és németalföldi iskolák. A második soron a régi német és régi németalföldi iskolák.

A földszinten az itáliai iskolák megint. Az első és második teremben a velencei és rokon iskolák. A harmadik teremben a florenzi és mailandi iskolák. IV. terem: bolognai iskola. VI. terem: bolognai és paduai iskola. VII. terem: velencei és spanyol festmények. Ezek voltak az itáliai iskolák.

A németalföldi iskolákkal a termek új numerussal vannak ellátva. Ezek a németalföldi iskolák: I. terem: Rembrand, van es. fit. Snyders u. A. II. terem: mellék-tartományok. III. terem egy ember festményéből áll: Anton Van Dyck. A IV. Rubens.

Itt közből a számok sorát megszakítja az u. n. fehér és zöld terem. Virág-festmények és genre-képek vannak ezen két kabinetben.

Az V. teremben folytatólagosan megint Rubens festményei.

A második emeleten a régi német és régi németalföldi iskolák. I. terem: a régi (ő) németiskola. II. terem: őnémetalföldi iskola. III. terem: Bauernbuechel, Moor, Die Pourbus. IV. terem: német iskola.

A földszinten megint az itáliai, németalföldi és német iskolákkal találkozunk. I. terem: velencei, II. velencei és felső itáliai, III. nápolyi, IV. új iskolák.

A németalföldiek osztályánál az első szoba az u. n. Copirzimmer, II-ik: XVII. század, III. spanyol, IV-ik: XVII. év és végül az V-ben a német iskola a XVIII. században.

A statisztikai adatok unalmasak szoktak lenni rendesen, pedig annak van első szerepe a tárgylagos ismeretknél. Épen azért nem vouakodom még tovább is folytatni a statisztikát. Termék szerint a festmények száma a következő: I. Itáliai iskolák: I. 54, II. 66, III. 58, IV. 43, V. 34, VI. 51, VII. 63. A második osztályban: I. 51, II. 60, III. 36, IV. 27. A fehér teremben 29, a zöld

csillag. Ezeknél Bessel már ezelőtt több évtizeddel állított fel hypothezist a közelükben föltételezett sötét testekről. Föltevése szerint Sirius egy másik láthatatlan, sötét tömeggel egy önálló rendszert képez, melyben mindketten a Newton-féle törvénnyel összhangzólag, saját közös súlypontjuk körül mozognak. Ugyanezen eset forogna fenn Procyonnál is. Bessel maga azonban a pályák kiszámításába nem bocsátkozott, nem rendelkezvén még akkor az e célra szükséges anyaggal. De néhány évvel később Peters az egyik csillagra, azaz Siriusra nézve, az elliptikus pálya elemeinek kidolgozását sikeresen megkísérelte. A legbehatóbb munkálatokat e tárgyban még is Auwers végezte ezelőtt mintegy két évtizeddel, és pedig mindkét csillagra nézve. Munkálatainak eredménye szerint Sirius rendszerében a körfutási idő tesz 494 évet, a két összetartozó testnek egymástól közép távolsága pedig tesz 740 millió mf-det. Továbbá Sirius tömege egyenlő 1376 naptömeghez, kísérője ellenben 671 naptömeget nyom.

Azonban még mielőtt Auwers az ötterjedelmes munkáját bevégezte, már Clark 1862. január 31-én a cambridgei nagy refractorral Sirius kísérőjét egyenes megfigyelés útján felfedezte. Az erős fényű főcsillaghoz való közelsége okozta, hogy 1862-ig minden nyomozás elől képes volt elrejtőzni.

teremben 105. V. 28, VI. 54, VII. 61 festmény. Második emelet: I. 113, II. 82, III. 78, IV. 121. A földszinten az első osztályban: I. 42, II. 38, III. 39; második osztály: I—II. 28, III. 36, IV. 48, V. 22.

Hát hiszen, ha tetszik a szerkesztő urnak, kihuzhatja ezeket a számokat, pedig nem árt, ha tudja az ember azt is, hogy hány darab festmény van a bécsi Belvedereben. Az kétségtelen, hogy egyike a legnevezetesebb képgyűjteményeknek.

Több órát vett igénybe, míg a teljes képgyűjteményt megnézhattuk. A képek nagy része vallásos tárgyú. Jézust, Józsefet, Máriát, Ábrahámot, az angyalokat stb. ábrázolják. Az újabb korak inkább világiak, csataképek, tájfestmények, lovagok, életképek stb. Van egy pár bizarr kép is.

A Belvedere gyönyörű kert közepén van. Északi részén a kertnek tavak és jelképes szobrok, csoportozatok vannak. Elhagyva most a Belvédert, tegyünk egy kis sétát a Ringecken.

A „Kärtner-Ring“ és „Kolowrat-Ring“ között Schwarzenberg lovas szobra áll. A Burg és Franzens Ringeken vannak a legszebb középületek, mint a műyenek pl. a Hof-Museum, Parlament, Rathhaus, Univerzitet, a híres fogadalmi templom.

A fogadalmi templomot mi is ohajtottuk meglátni nemcsak kívülről, hanem a belső építkezést is. Nem tudom, kell-e erre a rendes templomozás idején kívül különös gratia; hanem mi teltettük magunkat mindenben s becsengettünk.

Benn papok vezeklenek. A csemetékre beeresztettek. Valami meglepő e templomnak belseje. Gyönyörű csucsis oszlopokon nyugszik a mennyezet. A festett üvegen átömlő szelid fény, az oltárok csillogó fényén megtörve, valami bújbajos fülhomályt ad.

Azt nem szeretem, hogy minden szegletben egy persely van, „áldozatra“ hiva fel a „kegyes hívőt“. Nem szeretem a pap hátán az üres zsákok.

Nevezett Ringekek másik oldalán van a Residentia s a különböző udvari színházak. A dalműszínházban mi is voltunk kétszer. Először „Sakuntala“ regényes ballet volt épen programmon. Szerencsések voltunk, mert pompásan értettük (lévén a ballet csak tán cz. egyetlen szó nélkül). Egy más alkalommal egy operát hallottunk: „Violetta (La Traviata)“. Ezt már hallottuk is, nemcsak értettük. Violetta (Bianca Bianchi híres opera-énekesnő) teljesen elragadtott. A dal, mely szívből jő, szívhez beszél.

Ha magát a dalműszínház épületét szabad összehasonlítani a pestivel, bizony közel sincs olyan elegáns. A színház zenekara páratlan. Nagy és hatalmas.

A Schiller-Platz-czal szemben van a

Most már csak azt kell tudni: vajjon a Clark által fölfedezett, Sírústól mintegy 10" távolban álló kis csillag, tényleg azonos-e azon sötét testtel, melynek létezését Bessel állította először. Auwers ezt is bebizonyította, tüzetesen kimutatván, hogy a szóban lévő kísérőnek megfigyelt és kiszámított összes positiói, az általa kidolgozott pályával meglepőleg összeegyeznek, következőleg az azonosság iránt kétség sem lehet.

Procyon rendszerében Auwers a körfutási időt 40 évre teszi, láthatatlan kísérőjének tömegét pedig nagyobbra 04 naptömegnél. Majd megváltik, miben áll ezzel a dolog; valóban sötét test-e, vagy szintén gyenge fényű csillag, mint a Sirius satelitje.

Az elmondottak eléggé tanuskodnak arról, miszerint a sötét napok létezése korántsem vált még „teljesen kétségtelenné“, mint ezt tekintélyes művekben is olvashatni. A tudományos elmélet szerint léteznek mindenesetre, de e mellett bizonyítékul most már, miután Sirius kísérője fénylő testnek bizonyult, csak egyedül Procyon kísérőjét lehet felhozni.

(Folyt. köv.)

Radányi József.

képzőművészeti akadémia. Ennek a Makart halála miatti általános gyász következtében csak egyik palotáját nézhettük meg: a gypsmuzeumot.

Igaz biz'a, most jut eszembe, hogy mekkora temetésnek voltunk tanui Bécsben. Makart temetése épen ottan időzésünk alatt vala. Október 6-án délután Bécs sorakozott a Károly-templom előtt.

Nekünk is szabad, lássunk egy nagy temetést. Már jókor, egy órával a temetési processus előtt, úgy megtelt a térség a templom körül emberrel, hogy a Techniker-Strasse, a Carlsgasse merő emberből állott, Ekkora óriási népséget nem láttam soha életemben.

Három óra után hozták a halottat.

Nyolczas fogat hozta a koporsót, három koci a koszorukat.

Szépek a mi ünnepélyes meneteink is — hanem valami ünnepélyes a német szertartás is.

Teljes fekete fogat, középkori német öltözött lovagok a koci két oldalán, kíséretében a sorakozott kíséret igen szép látványt nyújt.

A templomba nem juthatánk be, hanem meg kellett elégednünk csak az utcái látványokkal. A templomi szertartás után megindult a menet. Az „Elisabeth-brücke“ és a „Lothringer-Strasse“ valóságos emberfal között.

A művészek csarnokába vitték be a koporsót.

Megjegyzendő, hogy egész utazásunk alatt mindenütt temettünk. Kolozsváron eltemettük szeretett főpásztorunkat: Nagy Pétert, Budapestén Pompéryt és most itt Bécsben Makartot.

A belső város nevezetességeit már jó részt láttuk és említettünk is, kivéve a szent István tornyát. Ez sugár magasságával elszédíti még a földön is a nézőt. A templomba bejuthattunk, hanem a toronyba nem kaptuk meg a felvezető lépcsőt.

Mégis, hogy valami magas helyről tekinthessünk végig Bécs városán, segítettünk a bajon. Menjünk a Praterbe, gondolok; ott van a „Rotunde“, arról csak ellátunk valahova. Bizony magas is az; s ha még az ember az oldalán mászik fel, mint mi, szédítő is. Innen aztán egy gukker segítségével meg és lenéztük a nagy Bécsre.

Óriási épület. Ez az u. n. kiállítási palota. Alulról nézve is magasnak tetszik, hanem ha a tetejében van az ember, azt hiszi, hogy még csak egy annyit van az égig. Szegény jó anyám, ha látta volna, aligha meg nem dorgál, hogy merem a nyakamat fejstől kockázra tenni.

Leérkeztünk sokféle baj emésztett: lábgorog, szivdobogás, sápkór, s hogy nagyobb ne említsék: éhség.

Jól van hát, — mondók hasunknak — megyünk a magyar csárdába. A kalapot kissé betyárosan, a lábat kissé hecckesen-peckesen, hiszen „haza“ van ott, ha csak magyar!

A holdban bizonyosan jobban tudnak magyarul, — ha csak van ott élő lélek — mint itt. Nem baj! — vigasztalók magunkat. Levest! sültet! süteményt! bort! Van még valami? Alázatos szolgálja!

Indultunk hazafelé. Annyi embert kellett kikerülni, hogy már megsokaltuk s szépen sarkon fordulánk, megtudandó, hogy hova mehet annyi ember?

A Rotunde előtt pöntárak voltak. Más váltott jegyet, mi is. Átszöknek többen a kerítésen; mi sem maradunk. Programmot váltanak; nekünk is kell egy. Csakhamar kékerekü Phaetonok állanak elő s nyargalni kezdenek.

Löversenyen voltunk. Futottak ott, mint a veszett gondolat. De azért nem nyert ám mindenik. Akárhogy igyekeztek, egy mégis csak első volt.

Löverseny után hazatértünk — másodszor. Nagy feladat vasárnap napon a Praterben menni.

Soha olyan czigányvásárt! Itt banda szól, ott táncz perog, amott falovak forognak kicsi fiúcskákkal; itt hinta, ott hajós-menet, tovább forgós kerék. Csak győzni kell pénzzel. Nagy tömeg mindenütt. Minden kínálkozik, de van is ám vevője mindennek. Lő-

nek, futnak, szaladnak, lovagolnak, mulatnak, dözsölnek. Egy „nimet“ Mephisto szertőjét forgó kerékbe ültette és sróffal forgatgatja magát s száll fel az ég felé, hova kedvese karján vágyakozik, hogy a kerék ismét visszafordítsa a föld felé, hova tartozik.

Mi nép! Mi léha élvezet! Nem kellene bizony nekem. Szemem végig futott rajta s — elfáradott.

Az „Ausstellungs-Allee“ most is valószínűs kiállítás. Van ott majom, panorama, nimet, bérkocsis, handle, Liliputi-pár, virslis s az ég tudja, mi lármázó emberek ütöttek tanyát.

Erővel vinne mindenik, hogy lássad az övét. A Liliputi-párt még is megnéztük. Az öreg ur ügyes gyermek; az asszony valami szelidített majom-féle, felöltöztetve.

Különben egyszer — de csak egyszer — megnézni a bécsi Prater vasárnap, rendkívül érdekes. A ki nem látta még, elképzelni sem tudja, mi van ott.

Maga a kert szép és terjedelmes. Vannak benne szép épületek, mint a milyen pl. az említett kiállítási palota, az aquarium stb.

Az aquariumban igen szép állatgyűjtemény van. Kis tengerük üvegoldalain láthatni, mint élnek a vízi állatok. Halak és kagylók tekintélyes számban vannak képviselve. Tisztán látható az ők tengeri életük.

Ha aztán jól kifáradva hazajuthattuk, mintha csak a világ gondját-baját mi végeztük volna el, úgy örvendettünk a nagy munka után. Vendéglősrünk „nimet“ sütőtjefőtje egy smakkolt, mintha csak anyánk sütötte-főzte volna.

Igen! hogy megjártuk a tudományt! Az étlapot exegatálni kezdtük, meg akarván értetni az atyáinkfiaival, hogy nekünk valami kell.

Kurta esze lehetett; nem értette meg. Szándékunkat azonban sejtette. Kapta magát s az étlapot elevenen hosszán karjára rakva, hozzánk hozta: tessenek.

Itt aztán csak mutatni kellett. A mutatással egy alkalommal nagyon felsültem. Egy pohár hebettyü kellett s olyan erős szeszes italra mutattam, hogy a lelkem is sirt bele.

Kollegámtól egy gyönyörű boszorkány a színházban kérdi: melyik Bianca? Lemutatott: ott van a színpadon.

Még egy napot szándékoztunk Bécsben tölteni. Ezen utolsó napon a kir. kincstár és a kir. sirboltokat látogattuk meg. A Schatzkammer meghatározott napokon 10 órákor szokott kinyitni délelőtt. A belépőjegyet a palotában holmi udvari hivatalnokok adják.

Arany, ötvösmunkák, czifra ruhák, edények, ereklyék, diszmelekek, szerszámok, koronák láthatók itt drága ékiteményekkel.

A királyné cserép-edényei is mind aranyból vannak. Szemem káprázott a sok csillogástól, de lelkem nem találta meg gyönyörét. 80 millió érték ott hever hiában s hány... De hát annak úgy kell lenni. A királyok legyenek gazdagok, hogy hatalmasok és jók is lehessenek.

A fényből és gazdagságból a királyok sirboltjához mentünk a kapuczinusok zárdájába. Mekkora ellentét! A gazdagok pihennek. Hát azok a hatalmas és gazdag emberek is meghalnak? Lám, csak ott vannak sorban numerus szerint.

A nagyok elhalnak. A hatalmasok ledőlnek. Nyugodjanak! Jó emberek már; nem vágnak többet fény után. Vas és érc deszkák rejtik poraikat. Nyugodjanak!

Rövid négy nap alatt csak nagyolva ismerhettük meg Bécsét, eléggé azonban arra, hogy ha többet nem is látjuk, nagyjában ismerjük, vagy ha még egyszer utunk arra visz: ráismerjünk.

Bécs nagy és szép város. Rendkívül sok fásított sétateret és helye ritkítja páráját. A Ringek mindenütt be vannak fásítva.

Berlinnek pl. van ugyan terjedelmes állatkertje (Bécsnek is van Prater), hanem csak egyetlen utcájára befásított: az „Unter den Linden“. Kisebb és nagyobb terek vannak ugyan Berlinben is fásítva, hanem a bécsiek mindezeknél nagyobbak és szebbek.

Lehetetlen, hogy meg ne lépje az utazót Bécsnek rendkívül sok és szép, nagyon

szép temploma. Szébbnél szebb templomai vannak lépten-nyomon. A „Votiv-Kirche“ és „Stefansdom“ világhírűek, egyik építkezésénél, a másik nagysága és régiségénél fogva.

Irodalom.

Csikmegye földrajza a földrajz elemeivel. A miniszteri tantervnek megfelelőleg a népiskolák III. osztálya számára írta Józsa Sándor tanító. Ára 35 kr. Gyergyó-Ditrő. Szerző tulajdona. 1884.

(Vége.)

Ennek megfelelőleg vázolom futólagosan, minő eljárás szerint látnám én helyesnek Csikmegye földrajzi ismertetését.

En a természeti viszonyokat állítom előtérbe, megismertetem a megyét természetalkotta vidékei szerint, végül állapítom meg a politikai felosztást, vagyis a járásokra való különítést. A megye fogalmát pedig adom, még mielőtt a megye ismertetésébe kezdenék, sőt megadom előzőleg még az ország fogalmát is. Ezen egy-másután látszólag ellene mond azon tanítástani szabálynak: közelebbiről a távolabbira, összetesebből az elvontabbra, de csak látszólag mond ellene. Az, a mi térbelileg, időbelileg van közelebb a gyermekhez, nem mindig az van közelebb fölfogási képességéhez, értelmű világához. Így véleményem szerint közelebb áll a ország, mert király és ország, főispán és megye sokkal tapasztaltabb, concretebb, elképzelhetőbb, hogy úgy mondjam, létezőbb reá nézve, mint a járás az ő szolgabírájával, melyről nem hall, melynek léte nagyon körvonalozatlan, nagyon homályos előtte, így magában szölvő róla, nem úgy tüntetve fel előtte, mint a megye részét. Azt tudja a gyermek, hogy a legényt elviszik katonának s az aztán az országot szolgálja; azt is tudja, hogy a megye a gonosztevőt befogtatja, utakat csináltat; de a járásról, arról nem hall az életben semmit, nem is tud semmit. Könnyebben, világosabban megérti a gyermek, hogy mi az a járás, ha ismervén már a megyét, a járást, mint annak egy kisebb területét mutatjuk föl neki. Még megengedem, hogy más megyéknél, vagy legalább több megyénél, okadatolt eljárás a szülőföldről járásra haladni s erről megyére, mint teszem egy alföldi megyénél, melynek nincsenek természetadta határai s kikerekített vidékei; de Csikban egészen más az eset, Csik úgy ki van határolva a természet által, úgy föl van tagolva természetadta vidékekre, hogy szinte magától kinalja magát ezen természetalkotta viszonyában való szemlélésre, vizsgálásra, ismertetésre. Csik a természet akaratából valóban egy külön ország, Csikország. Ez ország föl van tagolva Gyergyó, Fel-Csik, Al-Csik- és Kászonna, vagy még eredetiben a Maros forrásvidékére és az Olt forrásvidékére. Ezen vidékek szerint, nem pedig járásonként, kell tehát ismertetnünk a megyét; de előzőleg szükséges a megye fogalmát kifejteni, már azért is, hogy ha a Marost vagy Oltot kísérik mentében, a határnál indokolhassuk, hogy azért nem követjük most tovább, mert itt a megye határát elhagyja. Az ország fogalmát pedig már csak azért is ki kell előzőleg fejtenünk, mert megyénk keleti határa egyuttal az ország határa, s így a szomszédság kijelölésénél okvetlenül országról, Oláhországról kell említést tennünk.

A kivétel, Csik-Somlyót véve föl kiindulás gyanánt, ez lenne: Csik-Somlyónak, mint lakóhelynek ismertetése után a Somlyóhegyről megsejleltetése Fel- és Al-Csiknak, lehetőség szerint Gyergyónak és Kászonnak, kiemelve a hegységeket s a Maros és Olt eredetét, folyását. Megállapítatik a megye fogalma. A lakóhely után nem megy az ismertetés a szomszéd községekre, hanem az Olt forrását rejtő hegységeknél, Szent-Domokos fölött, kezdődik az ismertetés, s az Oltot követve — mint a tanterv is mondja — utaztató modorban tanítatik az Olt völgye, vagyis Fel- és Al-Csik a benne fekvő helységekkel. Azon községeket, melyek nincsenek épen az Olt partján, egy kis oldalpillantással könnyű bevonni az ismertetésbe, mert az Olt mellékvizeinél fekszenek; szintén egy erősebb oldalpillantással

bevonhatók a gyimesi és kászoni községek. Ennek bevégezése után ismét a Szent-Domokos fölötti hegységhez lépünk, a Maros forrásához, s követve ennek folyását — de kiemelve előbb a hegységeket — az imént jelzett módon ismertetjük Gyergyót. Ezután következhetik az egész megyének éghajlata, talaja, terményei, a lakosok foglalkozása, nemzetsége, vallása; miveltségi állapot, ipar, kereskedelem. Végül a megye szervezete, járásokra különítés csak a központok kijelölésével, s a megye története.

De nem folytatom tovább. Azt hiszem, sikerült világosan feltüntetnem, minő természetiek az én kifogásaim az ismertetett könyvre nézve, s tán sikerült kitüntetnem azt is, hogy kifogásaim alaposak. Ismétlem azonban újra, hogy nézetem szerint Józsa Sándor szép tanultsággal bír és nem kevésbé buzgó pályatársunknak jelen munkája mostani minőségében is jól használható népiskolai oktatásunkban. A miket észrevételképen mondtam, azért mondtam, hogy gondolám, tán egyik-másik tagtársunk tájékozottságát növelem és őt tán gondolkodásra keltem e tárgy felett; mondtam továbbá azért, hogy a munka derék szerzőjének — a mennyiben az itt mondtak helyeslésével találkozhatnak — bekövetkező második kiadás alkalmával segítséget adjanak szavaim művének tökéletesítésére. Előtte az itt fejtegetett elvek szerint átdolgozott munka minden bizonynyal emelkednék tisztelben.

Földes József.

Különfélék.

— A kézdívásárhelyi jótékony nőegylet folyó hó 8-án tartotta meg ezen évadban első fillérestélyét. Ha a kezdetből lehet itélni s azon érdeklődésből, melylyel a közönség az első estély iránt viseltetett, bátran merjük következtetni, hogy a következő fillérestélyek ép oly közkezdveltségben fognak részesülni, mint a megelőző években. A nőegylet czélja lévén mindenben a legnagyobb egyserűséget tartani szem előtt, még a műsorzat összeállítása körül is kerülte az eddigi pazarságot; hogy a rendezőket felmentse a hosszas program összeállításának terheitől, csupán csak egy dalt és egy felolvasást rendezett. Székely Jánosné egyleti alelnök tartott egy rövid csinos felolvasást a „pletyká“ról, gyöngéd kezekkel ostorozva a szépuem hibáit. A felolvasást tér szűke miatt csak később közölhetjük. Borcsa Miklós zenekisértel népdalokat énekelt s szép hangjával sok tapsot aratott. A két számból álló program lejártával vidám társalgás közt telt az idő, majd meg az ifjuság tánczra kelt. A kedélyes mulatság éjjel után ért véget. O.

— A bereczki képviselőválasztásra egy század sorhadbeli katona vonult át tegnap Kézdi-Vásárhelyen.

— Lónyay Menyhért gróf temetése óriási nagy részvét mellett történt meg a fővárosban folyó hó 6-án. Ott volt a nemzet színe-java. Ő felsége a király első főhadsegédét küldte el, hogy lerőjja helyette a kegyelet adóját. József főherczeg személyesen jelent meg. Egyházi beszédet Szász Károly mondott. Az akadémia nevében Fraknói Vilmos, az akadémia főtítkárá, hucszott el a halottól. A holttestet az esti 9 órai vonattal szállították Tuzsérára, hol folyó hó 8-án nagy részvét mellett helyeztetett el a családi sirboltba.

— Zágónból írják lapunknak: „A zágoni önkéntes tüzoltó-egylet dalár-osztálya folyó hó 5-én Barthali Ignác vezetésé alatt a nyári dolognapok miatt szünetelő működését megkezdte. Már két éve, hogy ezen szivnemesítő intézmény fennáll s — dicséret az ügybuzgó karvezető urnak — több alkalommal tapasztaltuk, hogy a dalár-osztály nem fecsérli el gyakorló-óráit, sőt hovatovább nagyobb tevékenységet fejt ki ezen a téren. Ha a dalár tagok oly pontosan fognak megjelenni a tanórákon, mint a megelőző években, akkor az eredmény ki fogja elégíteni a várakozást s úgy a karvezető urnak, mint a tagoknak dicsőségére válhatik. Adja Isten!“

— Petőfi halála. Petőfi Sándorra vonatkozólag a Maros-Vásárhelytől megjelenő „Er-

délyi Értesítő“ érdekes dolgokat ír. Lázár Albert gróf halála alkalmából írják a mondtott lapnak: Vahot Imre a „Magyar Könyvesház“ 121. és 122. füzetében „Petőfi Sándor élete és művei“ czím alatt azt írta, hogy „a segesvári csatában Petőfi Sándort egy kozák gr. Lázár Albert közelében lelőtte és így halálának élő szentanyja lett volna.“ Ez a sajtó terén annyira vitatott fontos tényről gr. Lázár Albert folyó 1884. évi szeptember 20-án Lázár Ádám és Dózsa Dénes előtt tisztán és határozottan ezeket adta elő: „Igaz, hogy 1849. július 31-én a segesvári csatában mint honvédmegye részvét, hol a Bem apót megátadott kozákokkal küzdött és egyet lováról levágván, ezáltal Bemnek alkalmat szolgáltatott a megmenekülésre, a mikor Petőfi és Zeyk Domokos is jelen voltak; de nem igaz, hogy Petőfit egy kozák golyója leterítette és így elesett volna, következésképpen sem haláláról, sem pedig elesése helyéről, mint élő szemtanú, bizonyítani nem tud. Arra azonban jól emlékezik, hogy midőn a tulnyomó orosz hadsereg a magyar hadsereget végveszéllyel fenyegette, Bem menekülése után Petőfihez így szólt: „Sándor! innen mennünk kell, mert különben elveszünk.“ Mire Sándor röviden annyit felelt, költői lelkesedéssel: „Ha Isten van, győznünk kell! A magyar nem vesztet el.“ Erre Lázár gróf Petőfit ott hagyva, elment, a nélkül, hogy róla többet hallott volna.“

— Halálozás. Gelenczei özvegy Bodor Ferencné született Kádár Potentia a maga és gyermekei, u. m.: Géza, Béla, Zsiga, Gyula, Gábor, Ferencz és Ilona nevében mély fájdalommal jelenti, hogy a hű férj, szeretett édes atya s fáradhatatlan gazda Léczfalvi Bodor Ferencz élt 60-ik, boldog házasságának 28-ik évében rövid betegség után e hó 10-én estéli 5 órákor jobblétre szenderült. Földi része e hó 13-án d. u. 1 órákor fog rövid ima után a gelenczei temetőbe elhelyeztetni. Legyen emléke áldott, nyugalma csendes! Gelenczén, 1884. november 11-én.

— A kolera Párisban ismét fölmerült s áldozatait mindennap nagyobb számban szedi. A tudósok azon véleményben vannak, hogy a ragály most egész Európában fogja tenni körutját. Párisban az első kolera-eseteket eltitkolták, de mióta naponként szaporodik a kolera-betegek száma, azóta a hivatalos hírek is regisztrálják az eseteket. Így a mult szerdától csütörtök d. u. 4 óráig a Szent-Antal kórházban 4 ember halt meg kolerában; a Tenon kórházban pedig a kolerában megbetegedett 7 ember közül 5 meghalt. A Necker kórházban kolera gyanus tünetektől kísért betegései eset fordult elő. A városban négy kolera-halálesetet konstataáltak. Este újra betegédek fordultak elő, melyek közül néhány halállal végződött. Szajnamegye prefekturájának hivatalos jelentése szerint Párisban szombatn éjjeltől vasárnap délutáni 2 óráig 23 ember halt el kolerában.

— Vörösmarty összes műveinek teljes kiadásából ismét két füzetet vettünk: a 13. és 14-iket. E füzetekkel küldöttük meg a kiadó a nagy költő sikerült arcképét is. A becses művet, mely díszes kiállításban Mehner Vilmosnál Budapesten jelenik meg, ajánljuk az olvasó közönség figyelmébe.

— Megjelent a „Gondtűz“ 8-ik száma a következő változatos tartalommal: „Székely támad: Székely bánja“, történeti regény P. Szathmáry Károlytól. „Izsák“, regény; írta Kazár Emil. „Balassa Bálint“, költemény Barácz Sándortól. „A club“, regényes korrajz; írta Margitay Dezső. „A paraszt gróf fia“, társadalmi regény Sziklay Jánostól. „Rontó Pál“, verses regény; írta gr. Gvadányi József 1793-ban. „Ki lesz az örökös?“ Hartmann-Plön regénye; magyarosította Mártonffy Frigyes. „A becsületes csirkefogó“, rajz Nagy Károlytól stb. A „Gondtűz“-t, mint nemesen szórakoztató olvasmányt, ajánljuk a t. olvasó közönség figyelmébe. Megjelenik minden vasárnap három sűrűen nyomtatott ivén felírvnyi színes borítékkal. Kiadja Székely Aladár Budapesten, VII., dobutoza, 14.

19-ik közlemény

a br. Szentkeresztly Stephanie kezdeményezése folytán felállított Kézdi-Vásárhely városi és vidéki kórház részére tett szíves adakozásokról.

Baló László és Jancsó Géza urak gyűjtése: Baló Lászlóné 20 liter búzát, Szabó Mózesné 2 veka búzát, Török Sándor, Szöcs Sámuel kereskedő 25—25 liter rozst, Turóczy Mózes 1 fél hektó rozst, Jancsó Dénesné 1 veka rozst, Fejér Lukács 1 hektó-liter rozst, Pongrácz János 1 félveka rozst, Baló Lászlóné 20 liter árpát, Ambrus Albert 25 liter és Popovics József 1 félveka árpát, Jónás Lajosné, Szotyori Mihály, Dézsi Dánielné mézárós 1—1 félveka és Szabó Gézáné 2 veka töröküzűt, Kovács Ferenc gyógyszerész, id. Szöcs János, Török Sándor 50—50 liter pityókát, Baka Lajosné Jancsó Rebeka, Mágóri Sámuel szentegyházi, Szabó Jánosné, Szabó Gézáné 2—2 veka pityókát, Molnár István szabó, Molnár Dániel, Jancsó Balázsné 1—1 veka pityókát, Ifj. Kupán Józsefné 2 veka pityókát, Welreiter Györgyné 50 fej káposztát, Szöcs Józsefné 4 kupa borsót, Csizsár Mihály 20, ifj. Kupán Józsefné 4 és Szöcs Józsefné 4 kiló lisztet, Kovács Károly, Mihály József, Szöcs Józsefné, Dobál Lajos 1—1 kiló és Csizsár Mihály 4 kiló rizskását, Szöcs Józsefné 1 kupa és Gál Gáspár 2 liter köleskását, Gál Gáspár, Pap János, Pap György 1—1 kiló és Szabó Mózesné 4 kiló szalonnát, Zayzon Lázár, Darkó József mézárós 1—1 kupa és Tóth Gézáné 2 kupa szirt, id. Tóth Dánielné 12 liter és Benkő Gyula 20 liter ecetet, Jakabos Agoston, Szöcs Mózes kereskedő 3—3 kiló, Szöcs Sámuel kereskedő, Gál Gáspár, Málnási Kristóf 2—2 kiló és Szöcs Józsefné 4 kiló söt. Szöcs Károly, Kovács Károly, Mihály József, id. Szöcs János, Szöcs Józsefné, Szöcs Mózes kereskedő, ifj. Szöcs János 1—1 rud és Török Bálintné 2 rud szappant, Dobál Lajos és Nagy Ferenc szappanos 1—1 rud szappant, Ifj. Jancsó Mózes, Török Bálintné 2—2 liter és Csizsár Mihály 5 liter petrolumot, Szabó Jánosné, Binder József 4—4 kupa és Török Jánosné 1 veka paszulyt, Dobál Lajos 10 deka fűszert, id. Jancsó Mózes 1 kiló cukrot, Kovács Károly, Mihály József, id. Szöcs János 1—1 csomag és Török Bálintné 2 csomag gyufát, Szabó Mózesné 2 kupa kőment és 2 kupa asszusilvát, Sütkő Károly és neje Jancsó Róza egy ágyfelszerelést.

Fogadják a buzgó gyűjtők és a jótékony adakozók a felállított kórház nevében leghálásabb köszönetünket.

Kézdi-Vásárhelyt, 1884. szept. 28-án.

Szöcs József m. p.

igazgató.

Kovács István m. p.

jegyző.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén.

November 11-én.

Magyar aranyárjádék 6%	122.75
Magyar aranyárjádék 4%	93.55
Magy. papírjádék 5%	89.20
Magyar vasuti kölesén	143.—
M. keleti vasuti államköt. I. kibocs.	98.—
M. keleti vasuti államköt. II. kibocs.	119.—
M. keleti vasuti államköt. III.	105.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	100.75
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	99.50
Temes-bánati földteherm. kötvény	100.—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	98.—
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	100.—
Magyar szőlődezmá-váltási kötvény	98.25
Magyar nyereség-sorsjegy kölesén	116.25
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	115.75
Osztrák járadék papírban	81.10
Osztrák járadék ezüstben	82.30
Osztrák járadék aranyban	103.50
1860. államsorsjegyek	134.50
Osztrák-magyar bankrészvény	868.—
Magyar hitelbank-részvény	292.75
Osztrák hitelintézet-részvény	291.30
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.76
20 frankos arany	9.70
Német birodalmi márka	59.90
London (2 havi váltókért)	122.50

Felélős szerkesztők:

Ifj. Dobay János. Möricz Gyula.

Kiadó tulajdonos:

Szabó Albert.

Sz. 2466. tkvi.

1884.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gyergyószentmiklósi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közli, hogy ifj. Vild András gyám által képviselt borszéki kiskoru Vild Vilmos végrehajtónak ditrói Bajkó Tamás (József) végrehajtást szenvedő elleni 32 forint tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a csikszere-dai kir. törvényszék területén levő, a ditrói 195. sz. tkvi jegyzőkönyvben 1-től 25. rendsz. alatt, úgy a 2578. sz. tkvi

jkönyvben 1-től 4. rendsz. alatt foglalt, végrehajtást szenvedő és a Bajkó József gyermekei, úgy Bajkó Sándor (fúrlás) nevén felvett ingatlanokra az árverést 311 frt 50 krban ezzel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1884. évi december hó 27-ik napján délelőtti 9 órakor Ditró község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben a kiküldött kezéhez lefizetni.

Kelt Gyergyó-Szt-Miklóson, 1884. évi októberhó 6-ik napján, kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság.

58. szám.

1884.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a csikszere-dai kir. törvényszék 2992—1884. sz. végzése által kolozsvári Reményik L. és fiai czég végrehajtató javára gyergyó-salamási Kazacsy Vidor kereskedő ellen 230 frt 79 kr tőke, ennek 1884. évi augusztus hó 17-ik napjától számítható 6 százalék kamatai és eddig összesen 50 frt 40 kr perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság felülfoglalt és 470 frt 77 krba becsült bolti fűszer, rövid és hosszú árukból álló ingóságok, valamint 288 frt 66 kr alperesi kereskedelmi könyv-követelés nyilvános árverés után eladatnak.

Mely árverésnek az 1262—1884. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Gyergyó-Salamáson végrehajtást szenvedett boltjában leendő eszközökre 1884. évi november hó 20-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hi-

vatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérők becsárán alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Gyó-Szentmiklóson, 1884. évi november hó 8-ik napján.

Juhász Károly,
kir. bírósági végreh.

Sz. 9283—1884.

Pályázati hirdetmény.

A futásfalvi körjegyzőség helyettesítés után folyó hó 24-én d. e. 8 órakor Futásfalva község-házánál betöltendő lévén, felhivatnak mindazok, kik ezen állomásra pályázni szándékoznak, kellőleg felszerelt, sajátkezűleg irt folyamodványukat folyó hó 23-ig ezen szolgabírói hivatalhoz benyújtani.

Ezen állomással 400 forint évi fizetés jár.

Kézdi-járási szolgabírótól.

K-Vásárhely. 1884. november 10.

Szolgabíró helyett:

Demény Ferencz,
szolgabíró-segéd.

1—3

Kézdi-Vásárhelyt,

a csernátóni utcában 438. szám alatt

a Bakk Pálné-féle épületes
beltelek

örök áron szabad kézből

ELADÓ.

Tulajdonossal 8 napig értekezhetni a

„Szarvas“-féle vendéglőben Csizsár

Sándornál.

3—3

TERNO.

Alutrinak bujni kell és bujni fog.
Éljen Csekefalvy Ilona
ő nagysága KASSÁN, főutca 86.
szám alatt.

Mint szegény falusi női szabó, nőm és beteg gyermekeim több éveken keresztül a legnagyobb in-szeben voltunk; utolsó ünnepi felöltömet adtam el, hogy ezen anyyira híres asszonyságnak jó tanácsáért folyamodjam s azt követhesem, mi sikerült is.

Éljen, éljen sokáig!

az első tételre nyertem egy felette

nagy ternót

a brünni huzáson 15. 31.

51. számokkal. Boldog vagyok és szerencsés, ajánlom őt mindenkinek szívéből.

Kelt Skelny, utolsó posta és kerület Nagy-Merénés, Morvaország.

Válaszra 3 drb 5 kros bélyeg melléklendő

Bukovszky János,
női szabó.

TERNO.

Kötelességemnek ismerem a nyilvánosság előtt közzé tenni, miszerint egy ternót nyertem

Csekefalvy Ilona

asszonyság tanácsára (lakik KASSÁN, fő-utca 86. sz. I. emelet) és pedig az első betételre a f. évi szeptember hó 25-én tartott budapesti huzáson

84. 56. 75. számokkal.

Mintán ezen szerencsém fennnevezett jótévőnek köszönöm, a nyilvánosság előtt mondom érte forró hálaköszönetet, és ajánlom ezen nemes keblű urnót mindenkinek figyelmébe.

A hozzá intézendő levélbe 3 darab 5 kros postabélyeg csatolandó.

Aszód, Pestmegyében. 1884. október 3-án.

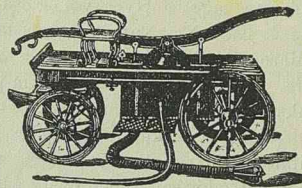
Olajkár Sándor,
uradalmi kutsár.

3—3

Nyom. Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.

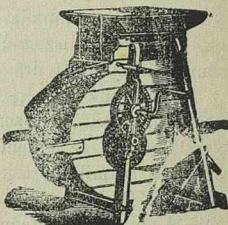
WASS és RIEMER

37-52

vaskereskedése,
gazdasági gépek,
FECSKENDŐK,
tüztöltő szerelvények és
harangok
állandó gyári raktára
és kiállítása

Sz.-Udvarhelyt.

Mint hazánk leghíresebb és megbízhatóbb gyárosainak képviselői, ajánljuk a következő, nagy választékban készletben levő gazdasági gépeket, eszközöket és szerelvényeket:

Soproni Seltenhofer Frigyes és fiától: tüzi fecskendők, tüztöltő-szerelvények és harangokat.

Budapesti Grossmann és Rauschenbachtól: kütető, legjobb szerkezetű kézi, löreji járgányos cséplőgépek és rostákat.

Budapesti Brogle Jozseftől: konkolyválasztó trieurók, szóróróstkák és kukuricizamorzoslókat.

Mosonyi Kühne Edéltől: Hungaria Drill sorbavető gépek, lókapák, ekék és boronák, szecska- és répavágó gépeket.

Budapesti Kotz Páltól: szecska-, répavágók, rostáló-, daráló-, vető-, boronáló- és összes ekéit.

Továbbá: Angolhon legelső gyárosa lincolni Clayton és Shuttleworthtól: gőzcséplők- és mozgonyokat. — Bécsi Tanczos Rezsőtől: tűz és betörés ellen biztos pénzszekrényeket.

Mindezen elősorolt gazdasági gépek, tüzi fecskendők, tüztöltő szerelvények és harangokból nagyválasztékú raktárt tartván, felhívjuk a nagyérdemű gazdaközön-séget annak megtekintésére. Gépeink könnyű járása, szolid szerkezete és ezelszerű használhatóságáról mindenki személyesen meggyőződhetik, mire nézve készek vagyunk a felelősséget elvállalni. — Magunkat a n. é. közönség szíves jóindulatába ajánlván, kérjük minél gyakoribb megbízásait.

Kiváló tisztelettel

WASS és RIEMER.